

АНОТАЦІЯ

Івашечкіна М. В. Використання психофізичних технік у роботі режисера аудіовізуальних мистецтв з акторами. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво». – Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, Міністерство культури України. Київ, 2026.

Зміст анотації. У фокусі дослідження – психофізичні процеси актора в умовах аудіовізуального виробництва та специфіка використання психофізичних технік в роботі режисера з акторами. Особливу увагу приділено проблемі розриву між внутрішнім станом актора та його тілесною реалізацією в кадрі, що виникає внаслідок фрагментарності знімального процесу, монтажної природи кіно та обмеженого часу на підготовку.

Актуальність теми зумовлена необхідністю пошуку ефективних інструментів роботи режисера з актором у сучасному аудіовізуальному мистецтві, де актор змушений функціонувати в умовах порушеної безперервності дії та відтворювати психофізичний стан у різних дублях. У цьому контексті психофізичні техніки розглядаються як засіб досягнення органічності, достовірності та внутрішньої цілісності акторського існування в кадрі.

Метою дослідження є виявлення та систематизація принципів використання психофізичних технік у роботі режисера з актором в аудіовізуальному мистецтві на основі аналізу теоретичних джерел, практик акторського тренінгу та авторського творчого досвіду.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше в українському науково-практичному дискурсі психофізичні техніки розглядаються не лише як інструмент підготовки актора, а як складова режисерського методу роботи в кіно і телебаченні. Запропоновано концепцію аналізу психофізичних

розривів у процесі акторської гри (між відчуттям і тілом, уявою та відчуттям, енергією та дією, режисерською задачею та акторським сприйняттям) як ключових точок впливу режисера.

У першому розділі розглянуто теоретичні засади психофізичного підходу в акторському мистецтві, проаналізовано праці провідних теоретиків і педагогів, а також визначено специфіку акторського існування в аудіовізуальному мистецтві у порівнянні з театром.

У другому розділі психофізичний тренінг розглянуто як ключову складову процесу виховання актора, що формує здатність до цілісного психофізичного існування в умовах сучасного аудіовізуального виробництва. Особливу увагу приділено аналізу синтетичної природи психофізичного тренінгу як поєднання тілесних і ментальних практик, у яких внутрішні психічні процеси безпосередньо взаємодіють із фізичною дією та поведінкою актора. Проаналізовано сучасні методи акторської підготовки, спрямовані на розвиток тілесної чутливості, усвідомлення власного стану, формування імпульсу та його реалізації в дії, а також роботу з голосом як невід'ємною складовою психофізичної системи. Розглянуто підходи, що базуються на принципах цілісності організму, взаємозв'язку психіки й тіла, а також здатності актора до саморегуляції в процесі творчої роботи. Окрему увагу приділено інтерпретації засад тілесно-орієнтованої психотерапії в контексті акторського тренінгу, зокрема їх адаптації до задач сценічної та екранної дії. Проаналізовано, яким чином ці підходи сприяють подоланню внутрішніх затисків, відновленню природності реакцій і формуванню органічної поведінки актора в кадрі. У розділі також обґрунтовано значення психофізичного тренінгу як базового інструменту, що створює передумови для подальшої режисерської роботи з актором, зокрема для виявлення та коригування психофізичних розривів між відчуттям, уявою, енергією та дією.

У третьому розділі проаналізовано творчу частину мистецького проєкту — фільму-дослідження «Орбіта роботи режисера», який фіксує

процес роботи з акторами в межах навчального курсу та виступає як практичний інструмент дослідження психофізичних процесів у динаміці. Особливу увагу приділено методології створення фільму як формі наукового спостереження, що поєднує документування, аналіз і художнє узагальнення. Через використання спостереження, інтерв'ю та аналізу практичного матеріалу досліджено особливості взаємодії режисера й актора в процесі формування екранного образу. Виявлено закономірності виникнення психофізичних розривів у роботі актора, зокрема між внутрішнім імпульсом і його тілесною реалізацією, уявою та відчуттям, енергією та дією. Продемонстровано можливості режисерського втручання в ці процеси через застосування психофізичних технік, а також проаналізовано ефективність практичних вправ як інструменту коригування стану актора та відновлення цілісності його сценічного існування. Особливу увагу приділено ролі режисера як координатора психофізичного процесу, який формує умови для виникнення органічної дії в кадрі.

У висновках узагальнено результати дослідження, де психофізичні техніки розглядаються як ефективний інструмент режисерської роботи, що дозволяє досягати органічності та достовірності акторського існування в умовах аудіовізуального виробництва.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Ключові слова: *психофізика, актор, режисер, аудіовізуальне мистецтво та виробництво, акторський тренінг, екранна органіка, дія, стан.*

ABSTRACT

Ivashechkina M. V. Psychophysical techniques as a directorial tool in working with screen actors. — Qualification scientific work as a manuscript.

Scientific justification of a creative artistic project for obtaining the educational and creative degree of Doctor of Arts in specialty 021 «Audiovisual Art and Production» — Kyiv National I. K. Karpenko-Karyi University of Theatre, Cinema and Television, Ministry of Culture of Ukraine. Kyiv, 2026.

Annotation content. The research focuses on the psychophysical processes of an actor within the conditions of audiovisual production and the specifics of their application in the director's work. Particular attention is paid to the problem of the gap between the actor's internal state and its physical realization on screen, which arises due to the fragmented nature of the shooting process, the editing-based structure of cinema, and limited rehearsal time.

The relevance of the study is determined by the need to develop effective tools for directing actors in contemporary audiovisual art, where actors are required to function under conditions of discontinuous action and to reproduce psychophysical states across multiple takes. In this context, psychophysical techniques are considered as a means of achieving organicity, authenticity, and internal coherence of screen performance.

The aim of the research is to identify and systematize the principles of using psychophysical techniques in the director's work with actors in audiovisual arts, based on the analysis of theoretical sources, acting training practices, and the author's own creative experience.

The scientific novelty lies in the fact that, for the first time in Ukrainian scientific and artistic discourse, psychophysical techniques are considered not only as a tool of actor training but as an integral component of the director's method in film and television. The study proposes a conceptual model of psychophysical "gaps" in acting (between sensation and body, imagination and sensation, energy

and action, director's task and actor's perception) as key points of directorial intervention.

The first chapter examines the theoretical foundations of the psychophysical approach in acting and defines the specifics of screen acting in comparison with theatrical performance.

The second chapter examines psychophysical training as a key component of actor training, which develops the ability for holistic psychophysical existence within the conditions of contemporary audiovisual production. Particular attention is given to the analysis of the synthetic nature of psychophysical training as a combination of physical and mental practices, in which internal psychological processes directly interact with physical action and the actor's behavior. The chapter analyzes contemporary methods of actor training aimed at developing bodily sensitivity, awareness of one's internal state, the formation of impulse and its realization in action, as well as work with the voice as an integral component of the psychophysical system. Approaches based on the principles of bodily integrity, the interconnection between mind and body, and the actor's capacity for self-regulation in the creative process are also considered. Special attention is paid to the interpretation of the principles of body-oriented psychotherapy within the context of actor training, particularly their adaptation to the tasks of stage and screen performance. The study examines how these approaches contribute to overcoming internal blockages, restoring natural responsiveness, and forming organic behavior on screen. The chapter also substantiates the role of psychophysical training as a foundational tool that creates the conditions for further directorial work with the actor, particularly in identifying and addressing psychophysical gaps between sensation and body, imagination and sensation, energy and action.

The third chapter analyzes the creative component of the artistic project — the research film «The Director's Work Orbit», which documents the process of working with actors within an educational framework and functions as a practical tool for studying psychophysical processes in dynamics. Particular attention is given to the methodology of filmmaking as a form of scientific

observation that combines documentation, analysis, and artistic generalization. Through observation, interviews, and analysis of practical material, the study explores the specifics of director–actor interaction in the process of creating a screen image. It identifies patterns in the emergence of psychophysical gaps in the actor’s work, particularly between internal impulse and its physical realization, imagination and sensation, and energy and action. The chapter demonstrates the possibilities of directorial intervention in these processes through the use of psychophysical techniques and analyzes the effectiveness of practical exercises as tools for regulating the actor’s state and restoring the integrity of their performance. Special attention is given to the role of the director as a coordinator of the psychophysical process, who creates the conditions for the emergence of organic action on screen.

The conclusions summarize the results of the research, defining psychophysical techniques as an effective tool of directing that enables organic and authentic screen performance under the conditions of audiovisual production.

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references, and appendices.

Keywords: *psychophysics, actor, director, audiovisual art, acting training, screen performance, action, state.*